

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **B. Š.,** zastoupen JUDr. Markétou Dittrich Neklovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Budilova 2384/2, Praha 8, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 10. 2020, č. j. 32 Ad 17/2019-47,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 1300 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právní zástupkyně JUDr. Markéty Dittrich Neklové, Ph.D., advokátky.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 14. 9. 2015 žádost o přiznání invalidního důchodu. Posudkem lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 27. 10. 2015 byl žalobce podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v relevantním znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění"), shledán invalidním v prvním stupni, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 40 %. Datum vzniku invalidity bylo posudkem stanoveno na 20. 7. 2015, tj. den propuštění z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, kde byl žalobce do té doby hospitalizován s prvním záchytem onemocnění diabetes mellitus. Rozhodnutím žalované ze dne 16. 12. 2015, č. j. X1, byl žalobci od 20. 7. 2015 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

[2] Dne 27. 11. 2018 žalobce prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov požádal o změnu výše invalidního důchodu, neboť se domníval, že došlo k chybnému stanovení data vzniku invalidity. Posudkem lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 17. 1. 2019 byl žalobce shledán podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění invalidním pro invaliditu druhého stupně od 4. 7. 2010 do 19. 7. 2015 a za dobu od 20. 7. 2015 byl podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění shledán invalidním pro invaliditu prvního stupně. Na základě uvedeného posudku vydala žalovaná rozhodnutí č. I ze dne 21. 2. 2019, č. j. X2, kterým žalobci podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění přiznala od 4. 7. 2010 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně (výrok I.), s tím, že doplatek invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně žalobci náleží za dobu od 27. 11. 2013 do 19. 7. 2015 (výrok II.), a to s odůvodněním, že doplatek důchodu se poskytuje pouze za období 5 let před rozhodným dnem, neboť ze strany žalované nedošlo k „*nesprávnému úřednímu postupu*“. Zároveň žalovaná vydala rozhodnutí č. II ze dne 21. 2. 2019, č. j. X2, kterým od 14. 3. 2019 žalobci snížila výši invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

[3] Žalobce podal proti oběma těmto rozhodnutím žalované námitky. V rámci námitkového řízení byl posudkovým lékařem LPS žalované vypracován dne 30. 4. 2019 posudek o invaliditě žalobce, přičemž posudkový lékař dospěl k závěru, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou bylo v období od 4. 7. 2010 do 19. 7. 2015 zdravotní postižení uvedené v kapitole IX, oddílu A, položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), konkrétně chronické srdeční selhání se středním poklesem výkonnosti, pro které zmiňovaná vyhláška stanoví míru poklesu pracovní schopnosti o 50 až 60 %. V případě žalobce posudek pro dané období stanovil pokles pracovní schopnosti na horní hranici tohoto rozmezí, tedy o 60 %. Žalobce byl tedy za toto období shledán invalidním pro invaliditu druhého stupně. Od 20. 7. 2015 bylo dle posudku rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce zdravotní postižení uvedené v kapitole IX, oddílu A, položce 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, tj. chronické srdeční selhání s lehkým poklesem výkonnosti, pro které zmiňovaná vyhláška stanoví míru poklesu pracovní schopnosti o 20 až 40 %, přičemž posudkový lékař dospěl k závěru, že vzhledem k závažnosti anatomického i funkčního kardiálního postižení je namístě opět zvolit horní hranici procentního rozmezí, tj. pokles o 40 %. Posudkový lékař dále shledal důvod pro navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti žalobce z důvodu jeho dalšího zdravotního postižení ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity nad horní hranici dané položky, a to o 10 %, tedy na celkový pokles o 50 %. Žalobce tak byl shledán trvale invalidním ve druhém stupni od 4. 7. 2010 bez přerušení.

[4] Z uvedených důvodů žalovaná shledala námitky žalobce proti svému rozhodnutí č. II ze dne 21. 2. 2019, č. j. X2, důvodnými a toto rozhodnutí svým rozhodnutím ze dne 9. 5. 2019, č. j. X3, zrušila s tím, že rozdíl ve výši invalidního důchodu za období od 20. 7. 2015 byl žalobci doplacen.

[5] Pokud jde o námitky žalobce proti rozhodnutí žalované č. I ze dne 21. 2. 2019, č. j. X2, posudkový lékař žalované při posouzení nároku žalobce na zpětnou výplatu

důchodu za dobu před 27. 11. 2013 konstatoval, že teprve až lékařské nálezy doložené k poslednímu posouzení ukázaly závažnost žalobcova srdečního postižení v minulosti, proto nelze posouzení jeho zdravotního stavu posudkovou lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 27. 10. 2015 považovat za chybné. Žalovaná následně požádala odbor Lékařské posudkové služby ústředí žalované o recenzi posudkového závěru ze dne 30. 4. 2019 ve vztahu k posudkům lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 27. 10. 2015 a ze dne 17. 1. 2019. Ten dospěl k závěru, že u posouzení zdravotního stavu žalobce dne 27. 10. 2015, dne 17. 1. 2019 ani dne 30. 4. 2019 nebylo zjištěno pochybení, neboť všechny posudky vycházely z dostatečné zdravotní dokumentace a rozdíly jsou dány odlišným názorem v rámci širší správní úvahy. Pokud byly později zjištěny a doloženy nové skutečnosti mající vliv na změnu posudkového náhledu, nelze postup posudkového lékaře hodnotit jako pochybení.

[6] Žalovaná tedy námitky žalobce proti rozhodnutí žalované č. I ze dne 21. 2. 2019, č. j. X2, rozhodnutím ze dne 29. 7. 2019, č. j. X4, zamítla a toto rozhodnutí potvrdila. Žalovaná uzavřela, že nespatřuje pochybení v tom, že žalobci byl přiznán nárok na výplatu důchodu pouze pět let zpětně od data podání žádosti a že u výplat důchodu za období od 4. 7. 2010 do 26. 11. 2013 došlo k uplynutí prekluzivní lhůty, které však nebylo způsobeno nesprávným postupem orgánu sociálního zabezpečení.

[7] Žalobce podal proti rozhodnutí o zamítnutí námitek žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji shledal důvodnou a rozsudkem ze dne 16. 10. 2020, č. j. 32 Ad 17/2019-47, toto rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud předně připomněl, že posudek tvoří v podstatě jediný podklad pro posouzení zdravotního stavu, proto musí být jeho závěry řádně odůvodněny a posudkový lékař je povinen se přesvědčivě vypořádat se všemi zjištěnými skutečnostmi, které by mohly být pro posouzení zdravotního stavu významné. Dle krajského soudu posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 27. 10. 2015 nedostál požadavkům úplnosti ani přesvědčivosti, jak požaduje judikatura Nejvyššího správního soudu, neboť posudková lékařka v rámci posouzení nevzala v úvahu všechny rozhodné skutečnosti a zprávy o zdravotním stavu žalobce. Krajský soud konstatoval, že ačkoliv v rámci skutkových zjištění ohledně zdravotního stavu žalobce posudková lékařka konstatovala „*ICHS, stav po 3 – násobném GABG ad RIA/LIMA/ et venosus ad RMS et ACD plastika mitrální chlopně v 6/2010*“, při posouzení stupně invalidity a data vzniku invalidity žalobce nedostatečně zhodnotila závažnost uvedeného onemocnění ani jeho existenci již od června 2010. Uvedené postižení srdce sice lékařka označila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce, konkrétně uvedla, že se jedná o „*ICHS, nemoc 3 tepen, stp. IM v r. 1996, stp. plastice mitrální chlopně, středně těžká dysfunkce LK, EF LK 35-40%, akineza spodní a zadní stěny*“, ale zařadila ho do kapitoly IX, oddílu A, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, kde je popisována lehká systolická dysfunkce levé komory.

[8] Krajský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), konstatoval, že pochybení posudkového lékaře při posouzení zdravotního stavu představuje nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Dle krajského soudu posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov při

posouzení zdravotního stavu žalobce dne 27. 10. 2015 nedostatečně zhodnotila existenci a závažnost srdečního onemocnění žalobce již od června 2010, ač je z jejího posudku zřejmé, že disponovala informací o tom, že žalobce uvedeným zdravotním postižením již v této době trpěl a podstoupil operaci srdce (měla a mohla si potřebnou lékařskou zprávu vyžádat). K této skutečnosti však lékařka při stanovení data vzniku invalidity nepřihlédla a stanovila ho až na základě propouštěcí zprávy Fakultní nemocnice Královské Vinohrady ze dne 20. 7. 2015. Důsledkem tohoto pochybení tedy bylo nesprávné stanovení data vzniku invalidity, jak vyplynulo z obsahu posudků vyhotovených v roce 2019. Krajský soud proto na rozdíl od žalované dospěl k závěru, že se v daném případě jedná o nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) věty třetí zákona o důchodovém pojištění, a proto žalobci náleží doplatek invalidního důchodu již od 4. 7. 2010 bez časového omezení uvedeného ve druhé větě tohoto ustanovení. Na uvedeném závěru nic nemění ani to, že se žalobce proti posouzení svého zdravotního stavu posudkem Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 27. 10. 2015 ani proti původnímu rozhodnutí žalované ze dne 16. 12. 2015 nijak nebránil.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[9] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (stěžovatelka) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[10] Stěžovatelka se domnívá, že odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, není na nyní posuzovanou věc přiléhavý. Dle jejího názoru by tento rozsudek na nyní posuzovanou věc dopadal pouze tehdy, pokud by se posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov při posuzování zdravotního stavu žalobce dne 27. 10. 2015 nevypořádala se všemi skutečnostmi ze shromážděných lékařských zpráv, což nenastalo, neboť propouštěcí zpráva z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady ze dne 4. 7. 2010 nebyla zahrnuta do zdravotnické dokumentace žalobce. Posudková lékařka se s ní proto nemohla vypořádat. Dle stěžovatelky z napadeného rozsudku neplyne, zda krajský soud zjišťoval, kdy a kde žalobce předložil novou dokumentaci nebo zda již v roce 2015 byla jeho zdravotnická dokumentace kompletní, a uvedla, že žalobce měl tuto lékařskou zprávu předložit své ošetřující lékařce. Stěžovatelka se domnívá, že pokud byly později zjištěny či doloženy skutečnosti mající vliv na změnu posudkového náhledu, nelze postup posuzující lékařky hodnotit jako pochybení, resp. nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení. Medicínské posouzení zdravotního stavu v době posuzování odpovídalo shromážděným odborným lékařským zprávám. Stěžovatelka rovněž poukázala na odlišnost od věci řešené Nejvyšším správním soudem již zmíněným rozsudkem ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, ve kterém nové posudkové zhodnocení vycházelo ze stejných podkladů jako posudek dřívější. V nyní posuzované věci však krajský soud dovodil pochybení posudkové lékařky i přesto, že posudková lékařka původně neměla nově doloženou lékařskou zprávu k dispozici.

[11] Stěžovatelka namítá, že krajský soud shledal pochybení posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov z medicínského hlediska, aniž by si vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Stěžovatelka dodává, že se v rámci posudkových kritérií zohledňuje širší správní úvaha, přičemž odkázala na obecné

posudkové zásady uvedené u každé kapitoly vyhlášky o posuzování invalidity. Úvaha krajského soudu ohledně chybného zařazení do kapitoly IX, oddílu A, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity je nedostatečně odůvodněna, neboť středně těžká disfunkce levé komory není jediným rozhodujícím posudkovým kritériem při zařazení do příslušné funkční skupiny a položky. Ze skutečnosti, že v roce 2019 bylo zdravotní postižení žalobce zpětně zařazeno do položky 1c uvedené přílohy, nelze dovozovat pochybení posudkové lékařky.

[12] Stěžovatelka se tak domnívá, že posudková lékařka nepochybila, neboť kopie propouštěcích zpráv z kardiologické kliniky Fakultní nemocnice Královské Vinohrady ze dne 4. 7. 2010 a 31. 8. 2010 byly dodány až později. Dle názoru stěžovatelky nelze ze skutečnosti, že žalobce trpěl uvedeným zdravotním postižením již v roce 2010 a podstoupil operaci srdce, bez dalšího dovodit, že si posudková lékařka měla vyžádat předmětné lékařské zprávy o žalobci z roku 2010. Dále stěžovatelka připomněla, že změna jejího rozhodnutí bez dalšího neprokazuje nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení.

[13] Stěžovatelka uzavírá, že není její povinností zajistit kompletní a správnou zdravotnickou dokumentaci žalobce, přičemž žadatelům o přiznání či změnu výše invalidního důchodu zasílá žádost o podrobení se vyšetření, která obsahuje poučení, aby žadatel přinesl ošetřujícímu lékaři lékařské nálezy, kterými disponuje. I přesto, že byl žalobce poučen, aby předložil veškeré lékařské zprávy, propouštěcí zprávu z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady ze dne 4. 7. 2010 předložil až při podání žádosti o změnu výše invalidního důchodu v roce 2018. Stěžovatelka připomíná, že zásada materiální pravdy ani zásada vyšetřovací nezbavuje žadatele o přiznání důchodu povinnosti označit důkazy na podporu svých tvrzení. Dle stěžovatelky je rovněž třeba připomenout, že pokud žadatel nevyužije svého práva podat opravný prostředek, pak nelze tuto skutečnost klást k tíži správnímu orgánu.

[14] Vzhledem k uvedenému stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[15] Žalobce se k věci vyjádřil pouze v rámci svého stanoviska k návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, přičemž konstatoval, že kasační stížnost dle něj není důvodná, neboť krajský soud řádně posoudil veškeré okolnosti posuzované věci. Žalobce dále odkázal na svou argumentaci v podané žalobě a konstatoval, že postup stěžovatelky je jednoznačně v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatelky jako nedůvodnou zamítl.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastnicí řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a jedná za ni k tomu oprávněná zaměstnankyně s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[18] Jádrem posuzované věci je otázka, zda posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov při posouzení zdravotního stavu žalobce dne 27. 10. 2015 pochybila, čímž došlo k nesprávnému postupu orgánu sociálního zabezpečení ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) věty třetí zákona o důchodovém pojištění.

[19] Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, v relevantním znění, platí, že „*[z]jistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v <u>důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení</u>*“ (důraz doplněn).

[20] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, o nějž své závěry opřel také krajský soud, zdůraznil, že pochybení posudkového lékaře je bezesporu nesprávným postupem orgánu sociálního zabezpečení ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť posudkový lékař vykonává činnost, která patří k úkolům okresní správy sociálního zabezpečení.

[21] Uvedený rozsudek obsahuje rovněž pasáž, kterou již případně citoval krajský soud: „*Důvodová zpráva k zákonu 306/2008 Sb. (dostupná na www.psp.cz), kterým bylo změněno s účinností od 1. 1. 2009 (viz čl. XXXVIII zákona č. 306/2008 Sb. ve spojení s § 201 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění) znění § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, uvádí: „Platnou úpravu se navrhuje dále změnit v případech, kdy k zamítnutí žádosti o důchod nebo k přiznání důchodu v nižší částce, než náleží, dojde v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení, tj. zejména tehdy, jestliže <u>orgán sociálního zabezpečení přehlédne okolnost, která již byla obsažena v podkladech v době rozhodování</u>, použije nesprávných podkladů, dopustí se početní chyby, zamění podkladový materiál, chybně stanoví věk potřebný pro vznik nároku na důchod, provede snížení důchodu, přestože k němu dojít nemělo, nezvýší důchod, přestože ke zvýšení dojít mělo (zejména při hromadném zvyšování důchodů). Je odůvodněné, aby v těchto případech, ve kterých má orgán sociálního zabezpečení k dispozici všechny poklady plně a jednoznačně prokazující důchodové nároky oprávněného, náležel příslušný doplatek důchodu, jako plnění dlouhodobého charakteru, bez omezení.*“ (důraz doplněn).

[22] Jak již rovněž správně konstatoval krajský soud, při posouzení zdravotního stavu žadatele o invalidní důchod je posudkový lékař povinen postupovat v souladu s požadavky zákonnosti, zákazu svévole a zásady materiální pravdy. Krajský soud též připomněl ustálenou judikaturu zdejšího soudu, která z uvedených důvodů klade důraz

na úplnost a přesvědčivost lékařského posudku. Posudek tvoří v podstatě jediný podklad pro posouzení zdravotního stavu, resp. splnění podmínky invalidity, proto musí být jeho závěry především řádně odůvodněny a posudkový lékař je povinen se přesvědčivě vypořádat se všemi zjištěnými skutečnostmi, které by mohly být významné pro posouzení zdravotního stavu. Posudek, který neobsahuje náležité odůvodnění posudkových závěrů, nelze vzít za přesvědčivý (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, publ. pod č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, nebo ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136). S těmito závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a dodává, že konkrétní náležitosti posudku o invaliditě jsou stanoveny v § 7 vyhlášky o posuzování invalidity.

[23] S ohledem na tyto požadavky na úplnost a přesvědčivost posudku je třeba hodnotit též posudek zdravotního stavu žalobce ze dne 27. 10. 2015. Posudková lékařka v něm konstatovala, že žalobce je dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění invalidní v prvním stupni, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 40 %. Zároveň stanovila, že žalobce je invalidní od 20. 7. 2015. Z obsahu posudku vyplývá, že posudková lékařka vycházela při posouzení zdravotního stavu žalobce ze zdravotnické dokumentace ošetřující lékařky žalobce, MUDr. Z. V., ze dne 12. 10. 2015 a dále z nálezů odborných lékařů, konkrétně z kardiologického vyšetření MUDr. H. ze dne 12. 5. 2015, propouštěcí zprávy Fakultní nemocnice Královské Vinohrady k hospitalizaci ve dnech 14. až 20. 7. 2015 a z profesního dotazníku ze dne 5. 10. 2015. Z posudku vyplývá, že posudková lékařka při posuzování zdravotního stavu žalobce mj. zjistila, že žalobce trpí ischemickou chorobou srdeční „*stav po 3 – násobném GABG ad RIA/LIMA/et venosus ad RMS et ACD plastika mitrální chlopně v 6/2010*“. Posudkové lékařce tak zcela zjevně muselo být známo, že žalobce již v roce 2010 trpěl srdečním onemocněním, kvůli němuž tehdy podstoupil popisované lékařské zákroky. V samotném posudkovém hodnocení se posudková lékařka k této skutečnosti nevyjádřila, nicméně za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce označila „*ICHS, nemoc 3 tepen, stp. IM v r. 1996, stp. plastice mitrální chlopně, středně těžká dysfunkce LK, EF LK 35-40%, akinéza spodní a zadní stěny*“. Vznik invalidity žalobce však dle posudkové lékařky nastal až dnem propuštění žalobce z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady 20. 7. 2015, tedy poté, co zde byl v červenci roku 2015 hospitalizován pro prvotní záchyt onemocnění diabetes mellitus.

[24] Předně je třeba připomenout, že dle § 2 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity je pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce. Vzhledem k tomu, že posudková lékařka jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce označila jeho srdeční onemocnění, měla hledat skutečnost, od které tyto zdravotní obtíže, resp. invalidita žalobce s nimi spojená, nastaly. Na základě zjištěných skutečností posudková lékařka zcela zjevně věděla, že žalobce trpí ischemickou srdeční chorobou a že již v roce 2010 podstoupil plastiku mitrální chlopně a trojnásobný bypass, není proto zřejmé, proč posudková lékařka dovodila vznik invalidity žalobce až po ukončení jeho hospitalizace v souvislosti s onemocněním diabetes mellitus, když již v době vypracování posudku mohla ze

zjištěných skutečností dovodit, že žalobcova invalidita nastala již dříve v souvislosti s jinou, dřívější skutečností.

[25] Je pravdou, že posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov neměla při posuzování zdravotního stavu žalobce dne 27. 10. 2017 k dispozici propouštěcí zprávy z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady k hospitalizaci žalobce od 28. 6. do 4. 7. 2010 a ze dne 31. 8. 2010, které byly doloženy až k posouzení zdravotního stavu žalobce dne 17. 1. 2019. Je rovněž třeba zmínit, že žalobce skutečně mohl tyto zprávy doložit své ošetřující lékařce, případně přímo posudkové lékařce, již při posuzování jeho zdravotního stavu v roce 2015. Jak již však bylo řečeno, z posudku o invaliditě ze dne 27. 10. 2015 vyplývá, že posudková lékařka měla o vývoji žalobcova onemocnění srdce, jakož i o lékařských zákrocích, které podstoupil v roce 2010, alespoň obecné povědomí, a měla se tak těmito skutečnostmi blíže zabývat, tím spíš za situace, kdy jako rozhodující příčinu dlouhodobé pracovní neschopnosti žalobce určila právě tyto žalobcovy zdravotní obtíže. Pokud by tedy nebyla oprávněna si lékařské zprávy o žalobcově hospitalizaci v roce 2010 sama obstarat, mohla přinejmenším žalobce vyzvat, aby je doložil, neboť z tehdy zjištěného stavu věci bylo zřejmé, že tyto zprávy mohly být pro posouzení žalobcova zdravotního stavu významné.

[26] S ohledem na výše uvedené je třeba v souladu s krajským soudem konstatovat, že posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov pochybila, když ve svém posudku ze dne 27. 10. 2015 vývoj žalobcova onemocnění srdce od roku 2010 vůbec nezohlednila a ani nezdůvodnila, proč invaliditu žalobce stanovila až datem po hospitalizaci v souvislosti s onemocněním diabetes mellitus, resp. po propuštění žalobce z nemocnice dne 20. 7. 2015. Nesrovnalost u daného posudku lze skutečně shledat také v tom, že v rámci popisu rozhodujícího zdravotního postižení lékařka uvedla také „*středně těžkou dysfunkci LK, EF LK 35-40%*“, přičemž toto zdravotní postižení zařadila do kapitoly IX, oddílu A, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, avšak „*středně těžká dysfunkce levé komory*“ je výslovně uvedena jako zdravotní postižení v její kapitole IX, oddílu A, položce 1c. Naopak hodnota EF 35-40 % odpovídá zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole IX, oddílu A, položce 1b této vyhlášky. Ani samotné rozhodující zdravotní postižení žalobce proto nebylo příliš jasně ani přesvědčivě zařazeno do konkrétní položky uvedené v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity, dle které se následně určuje také procentní míra poklesu pracovní schopnosti. Za těchto okolností nelze považovat výsledný posudek ze dne 27. 10. 2015 za úplný ani přesvědčivý.

[27] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že i když původně nebyly propouštěcí zprávy z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady z roku 2010 zahrnuty do zdravotnické dokumentace žalobce, byl odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, na nyní posuzovanou věc zcela přiléhavý. Byť při posuzování zdravotní stavu žalobce neměla posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov uvedené lékařské zprávy z roku 2010 k dispozici, disponovala informací o tomto onemocnění žalobce a jeho léčbě v uvedeném období, přičemž, jako v uvedené věci sp. zn. 5 Ads 94/2014, k této skutečnosti při stanovení data vzniku invalidity nepřihlédla, aniž by vysvětlila důvody tohoto postupu. Posudková lékařka tedy i v tomto případě přehlédla okolnost, která již byla obsažena v podkladech v době posuzování zdravotního stavu žalobce a nedostála

povinnosti řádně se vypořádat se všemi skutečnostmi, které byly při posouzení zdravotního stavu žalobce zjištěny. Důsledkem tohoto pochybení pak bylo mj. nesprávné stanovení data vzniku invalidity, což vyplynulo z obsahu posudku vyhotoveného v souvislosti se žádostí žalobce o změnu výše invalidního důchodu ze dne 17. 1. 2019, přičemž tento závěr byl následně potvrzen i posudkovým lékařem stěžovatelky dne 30. 4. 2019.

[28] V této souvislosti je třeba dodat, že krajský soud nehodnotil postup lékařky z odborného, medicínského hlediska, jak se nesprávně domnívá stěžovatelka, neboť krajský soud pouze konstatoval, že posudková lékařka nedostatečně zhodnotila existenci srdečního onemocnění žalobce již v roce 2010, a poukázal též na nesrovnalost ohledně zařazení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce do náležité položky v rámci příslušného oddílu a kapitoly přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Vzhledem k tomu, že krajský soud neposuzoval správnost závěrů posudkové lékařky z medicínského hlediska, nebyl ani důvod, aby si vyžádal ke svému závěru posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.

[29] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem rovněž v tom, že na posouzení věci nemá vliv ani skutečnost, že žalobce původně nebrojil proti posouzení svého zdravotního stavu posudkovou lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov dne 27. 10. 2015 ani následnému rozhodnutí stěžovatelky. Krajský soud v tomto ohledu případně citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2006, č. j. 6 Ads 58/2005-44, který konstatoval:

„[R]ozhodnutí o dávkách důchodového pojištění je vydáváno cum clausula rebus sic stantibus, tedy s výhradou pozdější změny rozhodnutí, a to ve všech stěžejních otázkách, tedy jak pokud jde o samotný nárok, tak pokud jde o výši dávky i její výplatu. Změna dávky může spočívat v přiznání dávky, byla-li neprávem odepřena nebo přiznána od pozdějšího data, než od jakého náleží, ve zvýšení dávky, byla-li přiznána nebo je vyplácena v nižší částce, než náleží, v odnětí dávky, byla-li přiznána neprávem, v zastavení výplaty dávky, změní-li se skutečnosti rozhodné pro výplatu dávky. Řízení o změně dávky může být zahájeno na návrh nebo z podnětu orgánu, který je oprávněn o věci rozhodnout.(...)

(...) v důchodovém pojištění se v široké míře připouští změna pravomocného rozhodnutí o dávce, a to jak vlivem nových skutečností, které nastaly po právní moci rozhodnutí, tak vlivem skutečností, které existovaly v době rozhodování, a přihlíží se k nim dodatečně. Zákon přitom nerozlišuje, zda oprávněná osoba takovou skutečnost mohla v původním řízení uplatnit, či nikoliv.“

[30] Postup podle § 56 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je tedy dle uvedeného rozsudku, jak připomíná krajský soud, zcela nezávislý na uplatnění jakýchkoliv opravných prostředků či prostředků soudní ochrany. Podání námitek či žaloby, případně jiná forma vyjádření nesouhlasu s rozhodnutím o dávce důchodového pojištění, proto není podmínkou pro uplatnění pravidla uvedeného v § 56 odst. 1 písm. b) větě třetí zákona o důchodovém pojištění (viz též již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, či rozsudek ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 316/2018-46).

[31] Nejvyšší správní soud tedy souhlasí se závěrem krajského soudu, podle něhož byl v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení žalobci přiznán důchod od pozdějšího data, než od jakého mu náležel. Podle věty třetí § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění mu tedy náležel doplatek nesprávně nepřiznané části invalidního důchodu bez časového omezení uvedeného ve druhé větě tohoto ustanovení. Zrušovací důvod, který krajský soud v napadeném rozsudku vymezil, v řízení o kasační stížnosti obstál.

IV.
Závěr a náklady řízení

[32] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[33] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto má vůči neúspěšné stěžovatelce právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil.

[34] Tato náhrada se sestává z nákladů vynaložených žalobcem na odměnu a náhradu hotových výdajů jeho zástupkyně, JUDr. Markéty Dittrich Neklové, Ph.D., advokátky. Výši náhrady soud určil podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Zástupkyně žalobce učinila ve věci jeden úkon právní služby, a to společné vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku a ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za které náleží odměna ve výši 1000 Kč podle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Náhrada nákladů řízení žalobce tedy celkově představuje částku 1300 Kč, kterou je stěžovatelka povinna uhradit v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce, JUDr. Markéty Dittrich Neklové, Ph.D.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 16. prosince 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu